

Metodipaja

Päätösten vaikutusten
ennakkoarviointi

13.10.2021

Ohjelma

- Johdanto, arviointipäällikkö Minna Tiili, Helsingin kaupungin tarkastusvirasto ja erityisasiantuntija, ratkaisupäällikkö Maria Salenius, Suomen Kuntaliitto
- Klo 16.15–16.50 Onko integroitu ja hajautettu ennakoarviointi unelmaa vain? Kehittämispäällikkö Tapani Kauppinen, THL
- Klo 16.50–17.25 Lainsäädännön arviointineuvoston näkökulma vaikutusten ennakoarviointiin, arviointineuvos Meri Virolainen, lainsäädännön arviointineuvosto, valtioneuvoston kanslia
- Klo 17.25–17.45 Keskustelua ryhmissä
- Klo 17.45–18 Ryhmien keskustelujen yhteenveto ja tilaisuuden päätös

MIVA

EVA

SVA

MVA

YRVA

LAVA

TVA

IVA

TAVA

SUVA

YVA

EVA

Yksittäisiä vaikutustyyppejä

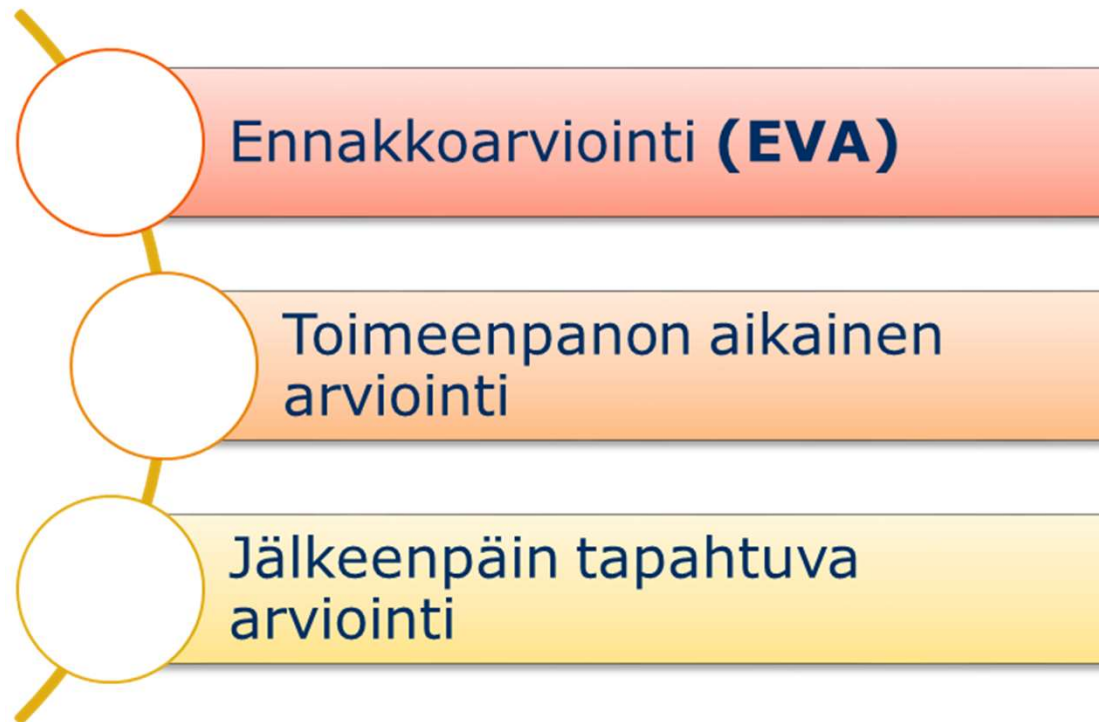
- Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi (IVA)
- Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)
- Ympäristövaikutusten arviointi (YVA)
- Terveysvaikutusten arviointi (TVA)
- Mielensterveysvaikutusten arviointi (MIVA)
- Sosiaalisten vaikutusten arviointi (SVA)
- Sukupuolivaikutusten arviointi (SUVA)
- Maaseutuvaikutusten arviointi
- Yritysvaikutusten arviointi (YRVA) ym.

Erilaisia vaikutuksia arvioidaan samanaikaisesti:

- 1) kuntalais-
- 2) ympäristö-
- 3) organisaatio- ja henkilöstö- sekä
- 4) taloudelliset vaikutukset

Ennakkoarvioinnin lähtökohdat kunnissa

- Kuntasektorin näkökulmasta katsottuna väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, ympäristövaikutusten arviointi sekä kaavoituksen vaikutusten arviointi ovat lakisääteisiä
- Kuntaliiton suositus 2011: Kunnan on tarpeen linjata itselleen, mitkä päätökset vaativat ennakkoarviointia ja keskittyä arvioimaan vain niitä päätöksiä ja tavoitteita, joilla on merkittäviä vaikutuksia.
- Esimerkki Helsingin linjauksista:
 - Ennakkoarviointi tehdään päätöksistä, joilla on merkittäviä vaikutuksia.
 - Kaupunginhallitus on päättänyt, että yritysvaikutusten arviointi otetaan osaksi päätösvalmistelua ja että erityisen merkittävien maankäyttö- ja rakentamishankkeiden taloudellisia vaikutuksia arvioidaan.
 - Kaupunginjohtaja hyväksyi vuonna 2016 valmisteluohjeena noudatettavaksi terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakkoarviointi -ohjeen

6 VAIHETTA

Ennakoarvioinnin toteuttamiseen

Näkökulmat Kuntaliiton suosituksessa

- Hyvinvointi ja terveys, yhdenvertaisuus, tasa-arvo: sukupuolten ja kieliryhmien välinen, osallisuus, työllisyys, elinkeinoelämä, tietoyhteiskuntataidot (sisältää tietoturvan, palvelujen ja sosiaaliturvan tason), turvallisuus, kattavuus ja saatavuus kunnan eri alueilla
- Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys, maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto, maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö, rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne
- Keskinäiset toimivaltamuutokset, uudet palveluiden tuottamistavat, organisaation tehtävien määrä, laatu ja menettelytavat, henkilöstömäärä, asema ja osallisuus, organisaation raportointi – tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet ja kielelliset velvollisuudet
- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen, yritysten toiminta ja niiden välinen kilpailu sekä markkinoiden toimivuus, kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus sekä palvelutuotannon muutos

Ennakkoarvioinnin hyötyjä kuntien näkökulmasta

VALMISTELIJAT:

- Valmistelu on avoimempaa ja järjestelmällisempää
- Yhteistyö vahvistuu ja vastuu jakaantuu
- Toimialojen välinen dialogi kehittyy
- Yhteys kuntastrategiaan terästyy

PÄÄTÖKSENTEKIJÄT:

- Eri päätösvaihtoehdot tuodaan avoimesti esiin
- Vaihtoehtoja on helpompi verrata
- Valmisteluyhteistyö ja osallisuus vahvistuvat
- Päätökset ovat vahvemmin punnittuja ja perusteltuja
- Vastuunjako selkeytyy
- Päätökset ovat kestävämpiä ja vaikuttavampia

KUNTALAISET:

- Päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja heidän hyvinvointiinsa on pohdittu kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista
- Päätösten vaikuttavuus lisääntyy
- Päätöksenteon avoimuus kasvaa
- Osallisuus vahvistuu luoden luottamusta

Lisämateriaalia Kuntaliiton verkkokaupasta

